

BRANDKÅRSTIDSKRIFT

N:r 6
September

Organ för Svenska Brandkårernas Riksförbund.
Redaktion: Nybrog. 50, Stockholm 5. Tel. Ö. 6308. Postg. 4870.
Redaktör och utgivare: Kapten Erik Gillner.

1930
12 årgången

Brandskyddet på landsbygden.

Föredrag av Brandkapten *H. Selldén* vid Svenska Landskommunernas Kommunalkurs i Stockholm den 25 april 1929.

(Forts. fr. n:r 4.)

De flesta eldsvådor, eller som förut nämnts 80 % uppstå genom slarv eller oförsiktigt handhavande med eld. Tändstickor och tobaksrökning spela härvid en stor roll. Man skall aldrig kasta ifrån sig en brinnande tändsticka, cigarr eller cigarett annat än på sådana ställen där absolut intet brännbart finnes, ty annars kan man lätt bli orsaken till en eldsvåda. Likaså skall man icke med bart ljus beträda garderober, vindskontor eller dylikt, vilket i den elektriska ficklampans tidevarv är tämligen obehövt. Tändstickor och brinnande ljus få aldrig lämnas i händerna på småbarn, ty många småttingars liv hava släckts och många eldsvådor hava uppstått genom minderårigas lek med elden.

Att med bart ljus beträda rum där eldfarliga oljor såsom t. ex. bensen förvaras eller att röka tobak därstädes är också förkastligt. Bensen avdunstar lätt och bildar tillsammans med luften i viss proportion en mycket lättantändlig och explosiv gas. Bensen bör därför alltid förvaras i täta bleckkärl, så att den inte kan avdunsta. Även med tomma bensinkärl bör man iakttaga försiktighet och hålla väl tillslutna, ty bensingas finnes nästan alltid kvar i kärlet i tillräcklig mängd för att åstadkomma explosion. Man har gjort försök med att vattenskölja tomma bensinkärl och det har visat sig att fastän att man spolat kärlet ända till tio gånger, har det ändå funnits gas kvar i kärlet. En annan förrädisk sak med bensingasen är dess benägen-

het att vandra långa vägar. Gasen är tyngre än luften och ligger sig därför efter golvet samt vandrar lätt till andra lokaler samt ligga på samma nivå eller äro belägna under. Genom trappnedgångar, dörrar, ventilations- och hisstrummor eller dylikt kan gasen vandra till sådana lokaler och förorsaka explosion, där man minst kan ana det.

Vid upptining av frusna vattenledningsrör bör man ej använda blåslampor eller annan direkt eld då därunder överhettning och antändning kan uppstå i väggar och mellanbottnar, utan i stället begagna sig av i hett vatten doppade trasor.

Brännbara ämnen antändes i regel icke om de befinna sig på en meters avstånd från värmekällor såsom kaminer, kakelugnar, överlampor m. m. Kan detta avstånd icke erhållas bör skärmar av obrännbart materiel användas som skydd mot värmestrålningar.

Het aska eller aska öfver huvud taget skall aldrig tömmas annat än i behållare av obrännbart materiel.

Linolja, bomolja samt andra oljor ur växtriket kunna tillsammans med putstrasor, trassel, blånor, sågspån eller andra dylika ämnen lätt förorsaka självantändning. Detsamma gäller även linolja i viss blandning med kimirök. Oljedränkta trassel-suddar m. m. böra därför alltid läggas i plåtbehållare på fötter med självstängande lock eller uppbrännas eller på annat sätt oskadliggöras. Råkar man spilla ut sådan olja på exempelvis trägolv, bör oljan genast torkas upp, så att den icke rinner ned i sågspånsfyllningen och så småningom självantänder.

Där elektrisk kraftström användes till drivande av motorer för diverse bruk bör sådan anordning vidtagas, att den elektriska strömmen kan slås ifrån varje dag efter arbetets slut. Liknande anordning bör även vidtagas beträffande den elektriska belysningsströmmen i ladugårdar, uthus m. m. I detta sam-

manhang kan ej nog varnas mot s. k. kristidsledningnar. Pinnas dylika, böra de snarast möjligt utbytas mot annan fullgod vara, ty många eldsvådor hava orsakats av dessa kristidsledningnar. Uppstår fel å de elektriska ledningarne gör man klokast uti att tillkalla en fackman för att få felet avhjälpt, i stället för att själv laborera med saker, som man ofta icke förstår.

I rum, där eldfarliga oljor förvaras, bör noga efterseas, att icke eventuella ventilationstrummor stå i förbindelse med rükgångar eller skorstensstockar, enär gasbildning kan uppstå med explosion som följd. Av samma orsak får icke eldning, användande av bar eld i övrigt eller tobaksrökning förekomma i dylika rum.

Automobiler, motorplogar, motorcyklar m. fl. dylika fordon skola ej uppställas i ladugårdar, logar eller andra liknande lokaler, där lätt antändbara ämnes finnes hopade, ty dels sker understundom antändning i bilen genom överslag e. d., dels föreligger fara för läckage från bensinbehållare.

Befintliga dörrar mellan olika verkstads- och lagerlokaler böra alltid stängas varje kväll efter arbetets slut för att i möjligaste mån försvåra en utbruten eldsvådas spridning. Som påminnelse härom kan å dörrarna målas orden »För eldfara hålla denna dörr stängd» eventuellt med tillägg »efter arbetstidens slut».

Lämpligt är att å vindar, i ladugårdar och å logar uppsätta anslag om förbud mot tobaksrökning, mot användande av tändstickor eller annan bar eld och mot att begagna annat lyse än elektriskt.

Belysningsanordningarna böra överses, så att fotogenhänglampor och lyktor ej äro placerade för nära brännbara ämnen, varför plåtskärmar anordnas öfver eller bakom desamma. Lyktor skola ej upphängas i segelgarn utan i ketting eller ståltråd.

Eldfarlig olja, såsom bensin och fotogen, bör ej förvaras inomhus i större kvantiteter, fotogen endast för dagsbehov, utan i lämpliga uthus eller i avsides liggande källare. Skrubbar under trappor böra framför allt icke användas till dylikt upplag eller till förvaring av andra brännbara ämnen såsom exempelvis kol och ved.

Ordnandet av brandskyddet på landsbygden, såväl beträffande det förebyggande brandskyddet, som eldsläckningen, är som jag i inledningen till mitt föredrag påpekat, en mycket svårloft fråga. Landskommunernas kommunala brandsyner, anskaffandet av brandredskap och bildandet av brandkårer — icke minst till skyddandet av kom-

munala byggnader — samt vattenfrågan, äro härvid de centrala punkterna.

För mig synes rätta sättet att lösa dessa frågor vara, att väcka intresse för saken hos såväl den enskilde som kommunen, och sist men icke minst hos vederbörande i länsstyrelse. Att sådant intresse förefinns hos brandbolagen är självklart. När man väl fått detta intresse väckt, så torde också frågan kunna lösas i gott samarbete mellan dessa intressenter.

Har i övrigt något av värde framgått av de synpunkter, som här framlagts i denna så behjärtansvärda sak, skulle ingen bliva mera tillfredsställd än författaren till detta enkla föredrag.

Prov verkställda med motorsprutan Api 80.

I

Sprutprov med lång slangledning och stor tryckhöjd med motorsprutan Api 80 i Borås den 9 augusti 1930.

Sprutans kapacitet uppgavs av tillverkaren, Aktiebolaget Pumpindustri, Göteborg, vara enligt av professor Dahl dagarna innan med samma spruta företagna prov: 630 ml. vid 9 kg. och 830 ml. vid 6 kg.

Ändamålet med proven var att praktiskt utröna denna lilla, bärbara sprutas förmåga att giva tillräckligt kraftiga släckningsstrålar även genom långa slangledningar och med strålrören på stor höjd över sprutplatsen.

Anordningar.

Sprutan placerades vid ån Viskan nedanför stadsdelen Kristineberg. Den statiska sughöjden, det vill säga nivåskillnaden från vattenytan till pumpecentrum var 0,5

meter. Från sprutan utlades en 500 meter lång tryckslangledning av 63 mm. diameter uppför en stigande gata, så att strålrören befunno sig på 33 meters lodrätt höjd över sprutplatsen.

Vid 480 meterspunkten insattes ett grenrör och från detta fortsattes med 2 st. slangar, vardera av 20 meters längd vid strålrören, försedda med mellankopplingar med manometrar.

Munstyckena voro slätborrade, alltså icke försedda med inre kantring, samt försedda med avstängning, så att proven kunde tagas med en eller två strålar.

Telefon var anordnad mellan sprutan och strålarnas plats, varigenom alla prov kunde tagas på samma tid och korrekt.

Proven och antecknade resultat.

Tid för första vattnets upptrykande från sprutan till strålrören: 4 minuter.

Proc nr	Munstycke	Sprutans manometertryck	Munstycks-tryck	Vattenvolym ent. Welamson
1.	1 st. 10 mm.	14,0 kg.	7,5 kg.	179 ml.
2.	2 » 10 »	12,0 »	4,2 »	268 »
3.	1 » 14 »	12,0 »	4,3 »	261 »
4.	(1 » 10 ») (1 » 14 »)	13,0 »	2,6 »	326 »
5.	2 » 14 »	11,0 »	1,7 »	c:a 320 »
6.	1 » 18 »	11,0 »	2,2 »	» 315 »

Proven torde alltså påvisa:

att denna lilla motorspruta även genom en så pass lång slangledning, som på 500 meter och under så hög tryckhöjd, som 33 meter kan geva 2 st. samtida och tillräckligt kraftiga släckningsstrålar (4,2 kg.) genom 10 mm. munstycken, samt

att densamma sålunda även under svåra förhållanden bör kunna begränsa elden till den brinnande byggnaden d. v. s. fylla den betydelsefulla uppgiften att förhindra större brandskador, vilket särskilt på landsbygden får anses som huvuduppgiften.

Proven ådagalade vidare:

att sprutans start skedde omedelbart,

att evakueringen utfördes på 10 sekunder,

att sprutans funktion under hela tiden — sprutan var i oavbruten gång nära 2 timmar för detta prov och påföljande prov för samkörning som vattengivare till en större spruta — var utan anmärkning, således även då båda munstyckena voro stängda, samt

att det maximaltryck, sprutan uppnådde med stängda ventiler (dämda punkten) var 16 kg.

Viktuppgifter:

Företagna vägningar före provningarna visade följande siffror:

Sprutan ensam (avtagen från kärran) 200 kg. Sprutan med transportkärran, utan sugslang 280 kg. Sprutan och transportkärra samt sugslang 310 kg.

Särskilda anteckningar:

Sprutan var utförd för bogsering efter bil och vid provkörning visade den ej några tendenser till vältning även under stark fart. Med bil kan den alltså framföras så långt bilen kan taga sig fram mot eldstället, därefter kan den köras på sina egna gummihjul så långt detta går och sedan kan den avtagas från kärran och själva sprutan (200 kg.) bäras av 4 man fram eller ned till så gott som vilken vattensamling som helst.

En del små detaljer i utförandet för ernående av något mera praktiska anordningar vid sprutans användande påvisades för tillverkarens ombud.

Borås den 27 augusti 1930.

Rudolf Stridbeck.
Brandchef i Borås.

II.

Samkörning med två motorsprutor efter varandra i Borås den 9 aug. 1930.

Utgångsläget var, att det långa avståndet mellan vattentillgången och eldstället påfordrade insättande av 2 motorsprutor för samkörning med den ena sprutan som direkt vattengivare till den andra. Men då vattentillgångens stränder, liksom så ofta blir fallet, omöjliggjorde, att den större motorsprutan, en bilmotorspruta (å bil fast monterad spruta) kunde nedköras så långt, att dess sugslangar nådde vattnet, så måste den mindre sprutan, en bärbar motorspruta (bärvikt 200 kg.), användas vid vattentillgången, dit den kunde nedföras var som helst.

Ändamålet med proven var:

att praktiskt utröna om och till vilken grad den lilla sprutan även med lång slangledning, skulle kunna förse den stora sprutan med vatten,

att erhålla praktiskt utslag om, varest å en lång slangledning den stora sprutan bör insättas för att av densamma kunna uttaga kraftigaste släckningsstrålar, vid den långa slangledningens ända eller ungefär på mitten av densamma, samt

att få erfarenheter om huru den stora sprutan under nämnda förhållanden bör köras.

Anordningar. Den lilla sprutan, Api/80, med uppgiven kapacitet av 630 ml. vid 9 kg. placerades vid Ån Viskan nedanför stadsdelen Kristineberg, Statiska sughöjden, d. v. s. nivåskillnaden från vattenytan

till pumpcentrum var 0,5 meter. Från lilla sprutan utlades en 63 mm. slangledning å 500 meters längd uppför en sluttande gata, så att slangändan befann sig på 33 meters höjd över lilla sprutan. Anordnad telefon möjliggjorde samtidigt och korrekt provtagning.

Utförda prov.

A. Stora sprutan, bilmotorspruta om 1,000 minutlitter vid 6 kg., placerades in i förutnämnda slangledning 480 m. från lilla sprutan och slangändan angjordes där medelst övergångskoppling direkt vid stora sprutans sugintag, sedan ändan försetts med en mellankoppling med manometer. Från stora sprutan utlades 2 slanglängder, vardera om 20 meter med mellankoppling med manometer och därefter strålrör med avstängningsmunstycken, vilka voro slätborrade.

Prov nr	Munstycke	Lilla sprutans manometertryck	Tryck i manometern å slangändan vid stora sprutans sugintag	Stora sprutans manometertryck	Munstycks-tryck	Vattenmängd enligt Welamson
1.	1 st. 10 mm.	12,0 kg.	2,0 kg.	16,0 kg.	15,2 kg.	ca 320 ml.
2.	2 » 10 »	11,0 »	1,5 »	6,7 »	6,2 »	325 »
3.	1 » 14 »	12,0 »	1,0 »	7,0 »	6,1 »	318 »
4.	{ 1 » 10 » } { 1 » 14 » }	11,0 »	0,5 »	3,7 »	3,1 »	351 »
5.	2 » 14 »	11,0 »	vacuum.			

B. Stora sprutan, bilmotorspruta om 1,000 ml. vid 6 kg. placerades nu in i förutnämnda slangledning på ca 200 meter från lilla sprutan, vars tryckslang kopplades direkt på stora sprutans sugintag medelst övergångskoppling, sedan ändan försetts med en mellankoppling med manometer. Från stora sprutans ena

tryckuttåg utgick sedan återstoden av den långa slangen d. v. s. 280 meter, och vid dennas ända skedde utgrening med 2 st. slangledningar, vardera om 20 meter med mellankopplingar med manometrar och därefter strålrör med slätborrade avstängningsmunstycken.

Prov nr	Munstycke	Lilla sprutans manometertryck	Tryck i manometern å slangändan vid stora sprutans sugintag	Stora sprutans manometertryck	Munstycks-tryck	Vattenmängd enligt Welamson
6.	1 st. 10 mm.	12,0 kg.	6,5 kg.	20,0 kg.	15,3 kg.	ca 320 ml.
7.	2 » 10 »	10,0 »	3,7 »	16,5 »	9,2 »	398 »
8.	1 » 14 »	12,0 »	3,0 »	15,5 »	7,8 »	351 »
9.	{ 1 » 10 » } { 1 » 14 » }	10,0 »	2,0 »	14,3 »	5,0 »	428 »
10.	2 » 14 »	10,0 »	2,0 »	13,0 »	3,2 »	448 »
11.	1 » 18 »	10,0 »	2,5 »	14,3 »	4,1 »	440 »

Av proven torde sålunda framgå följande:

Den lilla sprutan kunde genom en 480 m. lång slangledning och under 33 meters tryckhöjd förse den stora sprutan med vatten till och med användandet från stora sprutan av 2 samtidiga släckningsstrålar om resp. 10 och 14 mm. och erhöles då ett så tillfredsställande släckningstryck som 3,4 kg. Därvid måste dock stora sprutan köras med så lågt manometertryck som 3,7 kg., alltså utan att kunna taga ut dess effekt på långt när. Dessutom framgår, att den lilla sprutan kunde mata den stora sprutan ända till dess effekten vid stora sprutans sugintag nedgick till 0,5 kg.

Tydligt synes, att den stora sprutan icke bort placeras ända uppe vid ändan av den 480 meter långa slangledningen utan närmare den lilla sprutan, då därigenom båda sprutornas effekt bättre tillgodogjorts och den stora sprutan kunna köras med större manometertryck och sålunda giva kraftigare släckningsstrålar vid eldstället.

Körningen av stora sprutan måste regleras efter vattentillförseln från lilla sprutan. Denna vattentillför-

sels tillräcklighet och minimigräns kontrolleras antingen genom avläsningar å en manö-vakuometer, om man varit i tillfälle att ersätta den vanliga vakuometern med dylik eller också genom iakttagande av tilloppsslangen vid stora sprutans sugintag. När denna slang kännes mindre hård eller börjar tillplattas, då regleras stora sprutans vattengivning genom att minska denna sprutas hastighet (varvantal) eller genom att något strypa dess tryckuttag eller genom båda dessa åtgärder samtidigt, till dess att vattengivningen från lilla sprutan bliver full och jämn.

Borås den 27 aug. 1930.

Rudolf Stridbeck.

Brandchef i Borås.

*

De i detta nummer av Brandkärstidskrift relaterade sprutproven vid brandmötet i Borås ge ett öskt tillfälle för en kontroll av de värden å friktionsförluster i 63 mm. tryckslang, som angävos i artikeln om friktionsförluster, som finnes i nr 3 i årets Brandkärstidskrift.

Dessa värden voro:

200	min.-lit.	5	m.	friktionsförlust	pr	100	m.	ledning
300	>	10	>	>	>	100	>	>
350	>	15	>	>	>	100	>	>
400	>	20	>	>	>	100	>	>
450	>	25	>	>	>	100	>	>
500	>	30	>	>	>	100	>	>

Vid sprutproven i Borås ha som nämnts utlagts en 500 meter lång 63 mm. tryckslang med en stigning av 33 meter. Sedan nivåskillnaden och munstyckstrycket frändragits trycket å motorsprutans manometer, återstår alltså de totala friktionsförlusterna i slangledningen.

I nedanstående tabell är specificerat de totala friktionsförlusterna, vattenmängden, friktionsförlusterna pr 100 meter slanglängd dels enligt de verkliga provningsvärdena samt dels enligt tabellvärdena.

Totala frikt.- förl. i meter	Vattenmängd Lit. min.	Frikt.-förlust pr 100 m. i meter. Verkl. värde	Frikt.-förlust pr 100 m. i meter. Tabellvärde	Differens i meter
32	180	6,1	4,5	+ 1,6
45	270	9,0	9,0	0,0
44	260	8,8	8,7	+ 0,1
71	325	14,2	12,5	+ 1,7
60	320	12,0	12,0	0,0
55	315	11,0	11,5	- 0,5

Överensstämelsen mellan de verkliga värdena och tabellvärdena är alltså synnerligen god med undantag för första och fjärde proven. Av övriga provnings-siffror att döma, torde emellertid just för dessa prov observationsfel föreligga, vilket gör att dessa differenser 1,9

resp. 1,7 meter i verkligheten torde bli mindre.

Vid samkörningen av de båda motorsprutorna användes 480 meter tryckslang samt var nivåskillnaden fortfarande 33 meter. Resultatet av denna grupp prov framgår av nedanstående tabell:

Totala frikt.- förl. i meter	Vattenmängd Lit. min.	Frikt.-förlust pr 100 m. i meter. Verkl. värde	Frikt.-förlust pr 100 m. i meter. Tabellvärde	Differens i meter
67	320	14,0	12,0	- 2,0
62	325	13,0	12,5	- 0,5
77	320	16,0	12,0	- 4,0
72	350	15,0	15,0	0,0

Även här är differensen mellan verkliga värden och tabellvärden relativt obetydlig och torde sannolikt i huvudsak ha sin grund i felobservationer samt i svårigheten att enligt Welamssons tabeller exakt bestämma vattenmängden.

Den sista provningsgruppen med andra sprutan placerad ungefär 200 meter från första sprutan undandrar sig bedömning, då nivåskillnaderna

mellan motorsprutorna samt upp till strålröret ej voro kända. En sammanslagning av värdena ger här så osäkra resultat, att hela undersökningen blir värdelös.

Här ovan relaterade prov visa dock att en brandman med rätt stor säkerhet kan räkna med de i tidigare artikel angivna siffrorna å friktionsförluster i tryckslangar. *Ard.*

Huru bör försäkringsfrågan ordnas för kommun eller samhälle, som önskar anlita släckningshjälp från yrkesbrandkår?

Huru bör släckningsfrågan ordnas av frivillig brandkår?

Föredrag av assurancesdirektör N. Sundstedt vid

Riksförbundets årsmöte 1930.

Herr Ordförande, mina herrar!
Innan jag börjar mitt anförande önskar jag pointera, att jag ej gör

detta i egenskap av representant för visst försäkringsbolag, utan utslutande på grund av mitt intresse

som brandkårsman och ledamot av Stockholms läns brandkårsförbunds verkställande utskott.

När det kom till min kännedom, att Stockholms stads Brandkår tillsänt kommunerna runt Stockholm ett förbindelseformulär, vari Stockholms stad fixerat de villkor, som staden fordrar att kommunen skall ikläda sig för att få anlita stadens brandkår vid eldsläckningshjälp, så stod det klart för mig, att en kommun svårligen kunde underskriva förbindelsen, förrän kommunen skyddat sig genom försäkring mot de svåraste riskerna.

För att kunna förhandla med försäkringsbolagen, måste man ha klarlagt, vilka försäkringsformer det är som kan komma ifråga.

Enligt de fyra första punkterna i förbindelseformuläret nämligen:

3 kronor pr man och timme, varvid påbörjad timme räknas som hel timme,

15 % å värdet av vid tillfället använd tryckslang,

5 % å värdet av använd slang samt slangkopplingarna, kostnaderna jämte 50 % förhöjning för förbrukade driftmedel och rengöringsmedel,

bör ej någon försäkring ifrågakomma, då de uppräknade kostnaderna kunna betraktas som rena eldsläckningskostnader. Dessa kostnader böra bestridas av vederbörande brandförsäkringshavare, som i sin mån i vissa fall erhåller hjälp av brandförsäkringsgivaren intill 50 %. Skulle brandförsäkringshavaren vara insolvent eller brandförsäkring ej finnas, så torde kostnaderna ej bliva så betungande för kommunen.

I punkt fem, som lyder enl. följ.: ersättning med fulla värdet av tilläventyrs förkommen, förstörd eller skadad material;

framkommer behovet av att försäkring måste finnas för skador på brandbilarna och deras attiraljer.

Vid samtal med chefen för Stockholms brandkår framgick att hans mening var, att kommunen även skulle svara för skador å tredje man enligt trafikförsäkringslagen. För denna risk liksom för olycksfall, som drabba brandmän i arbetet, står nämligen staden självrikt.

Det var därför nödvändigt att hos försäkringsbolagen höra sig för, om de kunde och ville teckna dessa risker.

Som inget av mig tillfrågat bolag ville gå med härlpa, så vände jag mig till Engelska Lloyd, men fick även nej därifrån.

Jag gav då upp hoppet om erhållande av något försäkringsskydd åt kommunerna, men då Stockholms läns brandkårsförbund bildades och jag blev vald till ledamot av dess verkställande utskott, så ansåg jag mig skyldig att göra nya försök och dessa ha i viss grad lyckats.

Sälunda har automobiltarifföreningen gått med på att de till denna förening anslutna bolagen må teckna s. k. fullständig försäkring å brandbilarna med försäkringssummor efter kr. 25,000: — å själva bilen och vid ansvarsförsäkring = trafikförsäkring intill kronor 20,000, å en person kr. 60,000 vid katastrof och kr. 10,000 vid sakskada. Premien beräknas efter 50 kr. pr bil och utryckning med en minimipremie av kr. 100 för varje kommun och med premiereglering vid försäkringsårets slut. Utträknigen av regleringspremien sker genom uppgifter från Stockholms stads brandkår. Den fullständiga försäkringen skall omfatta alla de brandbilar som efter alarm utrycka från resp. brandstationer och gälla från det ögonblick brandkåren rycker ut till dess deusumma ryckt in. Härigenom bör försäkringsfrågan beträffande bilarna i huvudsak vara ordnad, men det torde observeras, att om skadorna skulle överstiga de nämnda försäkringssummorna,

så blir det kommunen, som får betala de överskjutande beloppen.

Beträffande olycksfallsförsäkringen, som skall omfatta såväl ersättning enl. lagen om olycksfall i arbetet som övriga avtal staden ingått med sina befattningshavare, så har underhandlingar med en del försäkringsbolag ej lett till önskat resultat, då författningarna om »övriga avtal» äro så avfattade, att man ej kan få klart besked om vad en brandman skall erhålla för ersättning vid inträffat skadefall. Något klart besked har jag åtminstone ej kunnat få av någon vid Stockholms brandkår, från chefen för redogöraren och ej heller av stadens ombudsman.

Två bolag ha visserligen offererat Storängens frivilliga brandkår dylik olycksfallsförsäkring, men då jag frågat bolagen ifråga, om de visste, vilka risker de ikläda sig, så meddelades att de icke satt sig in i saken, varefter de återtog offerterna.

Ett av bolagen har emellertid tecknat försäkring åt tre kommuner, men kommer att uppsäga försäkringarna efter första försäkringsårets utgång.

Detta bolag har emellertid förklarat sig villigt att bevilja försäkring åt kommunerna enligt förbindelseformulärets bestämmelser, ehuru bolaget är medvetet om att senare delen att bestämmelserna nämligen staden i övrigt gent emot sina befattningshavare åtaga förpliktelser icke f. n. kan till sin storlek fixeras, enär viss oklarhet råder angående dessa förpliktelser omfattning.»

Bolaget tecknar försäkringen mot en årlig premie, utgörande 15 % av den ersättning, beräknad till 3 kr. pr man och påberjvad timme som samhället för utryckningar under försäkringsåret kan komma att få erlägga till Stockholms Stads Brandkår, men skall dock en mi-

nimipremie av 100 kr. erläggas pr försäkringsår.

Således skulle kommunerna runt Stockholm kunna i stort sett få sitt försäkringsbehov täckt för en minimipremie av kr. 200 pr kommun.

Detta rör nämnda kommuner, men hur försäkringsfrågan beträffande olycksfallsförsäkringsdelen kommer att ställa sig för de kommuner, som ligga i närheten av andra städer med fast brandkår, beror på vilka »avtal» utöver lagen om olycksfall i arbetet, som vederbörande städer träffat med sitt brandfolk.

Jag skulle därför vilja tillråda att vederbörande brandbefäl i dessa städer klart och tydligt ville ange ersättningsgrunderna, och man må hoppas att dessa avtal äro tydligare avfattade än avtalen i Stockholm.

Här vore kanske på sin plats att omnämna vad lagen säger om »stats- och kommunalarbetares ställning enligt lagen» nämligen:

Kungen äger från tillämpningen av denna lag undantaga arbetare, som användas för statens eller kommuns räkning och vilka på grund därav tillförsäkrats ersättningar vid olycksfall i arbete, som finnas väsentligen motsvara ersättningarna enligt lagen.

Från Riksförsäkringsanstalten har upplysts att följande städer, Stockholm, Norrköping, Uppsala, Göteborg, Malmö, Örebro, Eskilstuna, Linköping, Kristianstad, Hälsingborg, Karlstad, Sundsvall, Västerås, Lund, Jönköping äro befriade från att ha sina befattningshavare försäkrade därstädes.

Någon landskommun synes där efter icke ha dispens i berörda hänseende.

Jag övergår nu till hur försäkringsfrågan bör ordnas för frivilliga brandkärer.

Har en frivillig brandkår avlönat folk, så kan olycksfrågan anses vara lätt ordnad, ty brandkäreans

folk är då utan vidare försäkrat i Riksförsäkringsanstalten, men jag skulle vilja föreslå att vederbörande frivilliga brandkärer bortse från den saken och i stället teckna vanlig kollektiv olycksfallsförsäkring för exempelvis kr. 5,000 vid dödsfall, kr. 10,000 vid invaliditet och kr. 5 pr dag vid övergående skada och låter den eventuella lagersättningen komma som påbröd.

Premien för dylik kollektiv försäkring utgör kr. 2: 50°.^{oo}, således kr. 12: 50 pr man för nyss angivna försäkringssummor.

Upplysningsvis kan jag nämna att ett stort antal frivilliga brandkärer sedan lång tid tillbaka ha dylika försäkringar, och vore det lämpligt att alla frivilliga brandkärer innehade sådana försäkringar för sitt folk. Denna försäkring gäller vid alla brandövningar och eldsläckningar, vare sig dessa ske inom eget område eller vid hjälp åt annan frivillig brandkår.

Vidare vill jag tillråda alla att frivilliga brandkärer, som hava automobiler, teckna fullständiga automobilförsäkringar, vilka försäkringar givetvis gälla såväl inom som utom eget område.

Tyvärr lär intet försäkringsbolag teckna försäkring å hand- eller motorspruta, som ej är apterade å automobil.

Nyanmälda kårer.

F.	Bankeryds	brandkår
G.	Delary bruks	"
	Fridafors "	"
	Hovmantorp "	"
	Hov villasambälles "	"
	Klavreströms bruks "	"
	Lenhovda stationssambälles brandkår	"
	Lessebo kruks brandkår	"
	Lidhult municipals. brandkår	"
	Strömnäs bruks	"
	Traryds	"
	Urshults	"
	Växiö hospitals	"
	Växiö Östragårds municipals.	"
P.	Borås spetsfabriks	"
	Elektrokemiska A.-B.	"
	Fengersfors bruks	"
	Färgelanda	"
	Näås fabriks	"
	Sjö-Gunnarsbo sana- toriums	"
	Stockholms super- fosfat A.-B.	"
	Timmele	"
	A.-B. Ulricehamns sa- natorium	"
U.	Nora sockens	"
X.	Tallåsens brandskyddsförening.	"

FRÅN LÄNSFÖRBUNDEN

Kronobergs läns brandkårsförbund bildat.

Brandskyddsarbetet i Krono- bergs län.

Under de senaste åren har Brandkärstidskrift i nummer efter nummer kunnat meddela, huru arbetet för brandskyddets utveckling på

landsbygden alltjämt fortskridit. Resultatet härav har i många delar av vårt land varit synnerligen glädjande, det ena länsförbundet av brandkärer efter det andra har bildats och antalet till Riksförbundet anslutna kårer har stadigt ökats. På andra håll åter hava de influt-

na uppgifterna angående verksamheten i brandskyddets tjänst varit mera sparsamma. Detta behöver emellertid icke betyda, att detta arbete legat nere eller varit utan resultat. Åtminstone har detta icke varit fallet vad Kronobergs län beträffar. Inom detta hava nämligen under de två senaste åren omfattande undersökningar ägt rum angående möjligheterna för organisation av brandväsendet på länets landsbygd.

Det första initiativet härtill togs av Riksförbundets dåvarande sekreterare ryttmästare A. Hæggeström, vilken under sommaren år 1928 besökte en del samhällen inom västra delen av länet. Rapport angående resultatet härav ingavs till länsstyrelsen, varjämte styrelsen för Kronobergs läns försäkringsbolag mot brand- och hagelskada intresserades för verksamheten ifråga. Detta hade till följd att sistnämnda bolag under vartdera åren 1928 och 1929 till länsstyrelsens förfogande ställt ett belopp av 500 kr. för möjliggörande av fortsatta undersökningar angående behovet av brandväsendets organisation på länets landsbygd.

Med anledning härav uppdrog länsstyrelsen åt brandchefen i Växjö att beträffande sådana tätbebyggda samhällen, för vilka kunde ifrågasättas, att brandstadgan, avd. II, där borde tillämpas verkställa förberedande undersökning samt efter samråd med vederbörande kommunala myndigheter inkomma med förslag för brandväsendets ordnande.

Under hösten år 1928 tog denna verksamhet sin början och var genomförd 1 nov. 1929, då slutrapport angavs till länsstyrelsen. Ingående utredning hade då blivit gjord angående behovet av och möjligheten för att organisera ordnat brandväsende inom 31 samhällen, för vilka brandstadgan, avd. II, hittills icke varit tillämpad. I samråd med några av de kommunala

förtroendemännen på platsen samt representanter för befintliga brandkårer gjordes utredning angående varje samhälles utsträckning, folkmängd, byggnadssätt, befintlighet av eldfarliga inrättningar, vattentillgång, nivåskillnader och brandsläckningsredskap. Där vederbörande så önskade uppgjordes förslag till brandväsendets organisation, ordnande av vattentillgång, anskaffning av brandmateriel och alarmeringsanordningar, m. m. Därjämte dryftades möjligheterna att ekonomiskt stödja de föreslagna åtgärderna. Vid flere tillfällen framfördes resultatet av verkställd utredning vid sammanträden med kommunalfullmäktige eller vid offentliga möten, stundom anordnade i samband med fester för anskaffande av medel till brandmateriel.

På de allra flesta håll har intresse förefunnits för ordnat brandväsende, ehuru den ekonomiska frågan ofta vållat svårighet. I regel har en kommitté tillsatts för att inkomma med förslag, vilket sedermera utformats i samråd med en av länsstyrelsen förordnad sakkunnig.

Det har därvid visat sig vara av stor betydelse att beträffande de mindre samhällena icke uppställa alltför stora fordringar, ty detta verkar för många avskräckande, och på så sätt kan frågans lösning avsevärt försvåras. På många håll gör den uppfattningen sig gällande, att första åtgärden för brandväsendets förbättrande är att inköpa en stor och dyrbar motorspruta. Därvid förbiser man ofta, att förutsättningarna för en dylik sprutas användning är, att vattentillgången är god. Flerstädes är så icke fallet, och en av de första åtgärderna måste då bli att tillförsämlande ordna denna fråga. Först när detta skett kan frågan om inköp av spruta tagas upp på allvar. När man haft tillfälle att på skilda håll iakttaga, huru olämpliga spruttyper, som i vissa fall anskaffats, kan man ej

nog frambålla betydelsen av att de ansvariga därvidlag inhämta råd av sakkunnig person. Tack vare den nutida tekniken kan numera varje tätbebyggt samhälle till rimlig kostnad anskaffa en motorspruta, vars typ passar just detta samhälle.

Här hava några av de spörsmål berörts, som möta, när det gäller utredningar av detta slag. Det är i regel icke möjligt att skriftligen eller pr telefon avhandla alla dessa frågor, utan det är nödvändigt, att därvid träda i personlig förbindelse med de personer, som handhava ärendet ifråga. Givet är att allt detta tar avsevärd tid i anspråk, och det kan ofta vara nödvändigt, att upprepade gånger besöka ett samhälle, då man därigenom kan vara säker om att ernå ett resultat.

På grundvalen av den undersökning, som blivit gjord inom Kronobergs län, har länsstyrelsen beslutat, att brandstadgan, avd. II, skall tillämpas inom 19 tätbebyggda samhällen. På skilda håll inom länet pågår därför ett omfattande arbete för brandväsendets ordnande. Av stor betydelse är då, att dessa samhällen alltjämt kunna erhålla sakkunniga råd och upplysningar, så att vidtagna åtgärder bliva ändamålsenliga. För att möjliggöra detta har Kronobergs läns försäkringsbolag ställt ett belopp av 500 kr. till länsstyrelsens förfogande för bildande av ett länsförbund av brandkärer. På grund härav hade landshövding A. Beskow utfärdat inbjudan till representanter för samtliga brandkärer inom länet att den 23. augusti sammanträda å landskansliet i Växiö för dryftande av denna fråga. Härigenom skulle sålunda möjlighet givas, att bygga vidare på det arbete, som blivit nedlagt för brandväsendets organisation på landsbygden inom Kronobergs län.

H. F.

Förbund bildas.

På initiativ av landshövding A. Beskow och Svenska Brandkärer-

nas Riksförbund sammanträdde den 23 sisl. augusti å länsstyrelsens i Växiö sessionssal representanter dels för brandkärerna i Kronobergs län och dels för Kronobergs läns försäkringsbolag m. fl. intresserade i syfte att bilda en sammanlutning av brandkärerna i länet.

Mötet, som var talrikt besökt, hölls under ordförandeskap av landshövding Beskow, som visat stort intresse för frågan, varjämte landsekreteraren Mortimer Johansson och brandchefen i Växiö H. Forssman infunnit sig till sammanträdet.

Sedan landshövdingen hälsat de närvarande välkomna förrättades uttalandet. Ordet överlämnades därefter till sekreteraren i Svenska Brandkärernas Riksförbund, kapten E. Gillner, Stockholm, som höll ett instruktivt föredrag om Riksförbundets organisation och verksamhet.

Tal. slöt med en vädjan att stödja riksförbundets verksamhet.

Landshövdingen framförde mötets tack till kapten Gillner för det värdefulla föredraget.

Därefter förklarades ordet fritt. Under diskussionen visade det sig, att alla voro ense om, att ett brandkårsförbund i länet skulle bli till stor nytta för brandkärerna. Det betonades, att dessa hade all anledning att vara tacksamma för att mötet kommit till stånd. Man beslöt också enhälligt att bilda *Kronobergs läns brandkårsförbund*.

I förbundet ingingo omedelbart 22 brandkärer i länet.

Sedan genomgingos »Normalstadgar för brandkårsförbund», vilka godkändes.

Till styrelse valdes: landshövding Beskow (ordf. både i styrelsen och i förbundet), major H. Forssman (vice ordf.), riksdagsman P. M. Olsson i Blädinge som representant för Kronobergs läns försäkringsbolag, bruksägare I. Ekströmer, ingenjör Sew. Berg, Lessebo, verkställare Georg Lundgren, Ingelstad, och

brandchef J. A. Ståhl, Vislanda. Suppleanter blevo: folkskollärare B. Blomqvist, Tingsryd, brandchef Gustafsson, Ryd, bokhandlare Lambert Svensson, Åseda, och nämndeman Arvid Jonasson, Urshult.

Revisorer blevo hospitalssyssloman N. G. R. Zotterman, Växiö, och grossh. S. Persson, Hov, Växiö, med kamrer H. Carlsson, Fridafors, och grosshandlare Johan Fransson, Lenhovda, som suppleanter.

Brandchef Ståhl, Vislanda, frambar mötets tack till landshövding Beskow för hans intresse för saken,

varpå landshövdingen uttryckte sin glädje över att mötet blivit så talrikt besökt. Han uttryckte den förhoppningen, att dagens beslut skulle lända till nytta för brandväsendet i länet. Ett särskilt tack framförde han till kapten Gillner.

Därefter avslöts mötet. Efter detsamma besågo deltagarna Växiö brandstation med brandchef Forssman som ciceron, varjämte denne och kapten Gillner lämnade besökarna råd och upplysningar i olika med brandväsendet sammanhängande frågor.

Älvsborgs läns brandkårsförbund.

Brandkonsulenter: v. Brandchef C. Bergström. Expedition: Brandstationen, Borås.

Brandchef C. Hallin. Expedition: Brandstationen, Trollhättan.

Älvsborgs läns brandkårsförbunds årsmöte den 9. och 10. augusti.

Förbundsmötets förhandlingar.

Förhandlingarna leddes av förbundsordföranden landshöv. Axel von Sneidern.

Styrelse- och revisionsberättelser förredros, varefter ansvarsfrihet beviljades för förlidet års förvaltning.

Till ledamöter av förbundsstyrelsen omvaldes överstelöjtnant R. Stridbeck, Borås, och ingenjör C. Hallin, Trollhättan. Efter framlidne domänintendent R. Carlsson nyvaldes godsägare Sven Dicander, Upplö, Stora Mellby. Till styrelsesuppleanter omvaldes kapten R. Kindgren, Viskafors, och vice brandchefen Helge Pettersson, Brålanda. Revisorer blevo ingenjör S. Svensson, Kinna, och kontorschefen E. Levins-son, Dalsjöfors, den sistnämnde nyvald efter framlidne ingenjören A. Bergendahl, med disponenten J.

Blomqvist, Svenljunga, och ingenjör Rolf Eriksson, Rydboholm, som suppleanter.

Ordföranden meddelade, att Älvsborgs läns brandstodsbolag beviljat 1,500 kr. till förbundets verksamhet för innevarande år.

Mötets offentliga del.

Tal av fabrikör Sandwall och landshövdingen.

Kl. 12 middagen fortsattes mötet, då detsamma hade en offentlig karaktär. Bland deltagarna märktes brandstyrelsens ordförande fabriksidkare Sven Sandwall samt styrelsens övriga ledamöter ingenjör Oscar Ohlsson, löjtnant Carl Hagberg och auktionsföreståndaren Joh. Kristenson, vidare överste Axel von Arbin m. fl.

De närvarande hälsades välkomna av fabrikör *Sven Sandwall* i ungefär följande ordalag:

Då Älvsborg läns brandkårsförbund förlagt sitt årsmöte till Borås, så ha dess medlemmar kommit till

en stad, som icke mindre än fyra gånger varit totalt ödelagt av eld, nämligen 1681, 1727, 1822 och 1827. Förvisso finns det i denna stad icke nu någon, som kan erinra sig den sista stadsbranden, men ännu för ungefär tre årtonden sedan, så kunde man träffa på en och annan, som visste berättia sina minnen ifrån denna olycka. Att det måtte varit starka intryck, som den tidens boråsare fått av denna stora eldsvåda, kan man förstå därav, att man emellanåt träffade tillsammans med äldre personer, som då samtale sig på en viss längesedan timad händelse yttrade: den inträffade så och så lång tid före eller efter sista branden. Varnad av olyckan och med det starka intrycket från denna stadens sista ödeläggelse genom eld sökte tidigt boråsarna att förstärka sitt brandväsende så gott de förmådde. Mycket kunde man väl dock icke uträtta, detta av både ekonomiska och tekniska grunder, men med stadens tillväxt har också brandväsendet förbättrats. Hurudant det i dag ter sig bli ni, mina herrar, under de dagar ni vistas här i tillfälle se. Skulle det ibland detta finnas ett och annat, som kan tillvinna sig edert intresse och tjäna till gagn för de brandkärer, ni representera, så skulle detta vara oss synnerligen kärt.

Med dessa ord hälsar jag alla välkomna till Borås.

Landshövdingen tog därefter till orda.

Jag ber få tacka på brandkårsförbundets vägnar för den välkomsthälsning, som ni, hr ordförande, riktat till oss, yttrade tal. Ni angav de svårigheter, som Borås stad genomgått, de faror och olyckor, som varit resultatet av brandens härjningar i Borås. Kanske man däri ävensom i den energi, som för denna stad är utmärkande, får se en orsak till det goda brandväsende, som här finnes. Det är bekant icke blott för oss i detta län utan för

hela vårt land, att Borås stads brandväsende står på höjden jämfört med städer av samma storlek. Riksförbundet har för icke så många år sedan här hållit sitt årsmöte av den orsak, att här fanns åtskilligt att lära, och för länets brandkårsförbund är det kärt att få återkomma hit och bli i tillfälle visa medlemmarna vad denna stad kunnat uträtta, ett arbete, som ni, hr ordförande, så verksamt bidragit till.

När brandkårsförbundet nu efter sitt enskilda sammanträde vänder sig till den stora allmänheten ser den med glädje, att så många hörsammat dess inbjudan. Vårt arbete går ut på att propagera för ett förbättrat brandväsende. Ju flera, till vilka vi kunna nå med våra ord och instruktioner, desto större är vår glädje.

Vid våra enskilda förhandlingar har visats huru arbetet under året gått framåt, hur åtskilliga nya brandkärer slutit sig till oss, så att antalet nu går upp till halva hundratalet. Intresse för arbetet förefinnes sålunda, och detta intresse är starkast hos dem, som direkt arbeta i källarna. Däremot ha vi haft något att klaga över att de ekonomiska understöden, som äro så növärdiga för förbundet för att det skall kunna följa sina intentioner, varit något svagare.

När vi nu stå öga mot öga med allmänheten bedja vi få understryka detta förhållande i förhoppning, att därifrån finna intresse, som även ger sig tillkänna i materiellt understöd.

Det tekniska arbetet är, som jag yttrade, det, som tyckes finna det varmaste understödet. Däremot, ifrån försäkringsverksamheten, vars uppgift ju är att bota de skador, som åstadkommits, ha vi icke alltid funnit samma intresse för den förebyggande verksamhet, som ligger just i linjen för vårt arbete. Vi hoppas dock, att detta intresse så småningom skall komma, och

möjlighet att åstadkomma detta föreligger särskilt för dem, som även arbeta på och åro intresserade på detta område.

I förhoppning att våra insatser alltmör skola vinna erkännande och understöd förklarade landshövdingen så instruktionsmötet öppnat.

Landshövdingen överlämnade därpå ordet åt brandchefen överstelöjtnant *R. Stridbeck*, som gav en orientering rörande det i dagarna utkomna nya

Utbildningsreglementet för brandkärer.

Såsom en av de betydelsefullaste utbildningsgrenarna vid brandkårsutbildningen framstår utbildningen i det lämpliga handhavandet och utnyttjandet av släcknings- och livräddningsredskapen. Det nya utbildningsreglementet avser att giva principer och riktlinjer för just denna del av utbildningen.

Reglementet har givits en sådan omfattning, att det kan användas av såväl de större som de minsta brandkårerna. Varje brandkår, vare sig den är yrkesbrandkår, borgarbrandkår, allmän brandkår, frivillig brandkår eller fabriksbrandkår, kan få nytta av reglementet.

Uppträdandet på eldsvådeplatsen har som en röd tråd fasthållits vid utarbetandet av såväl det hela som detaljerna. Utbildningen och övningsgarna på övningsplatsen ha helt ordnats med hänsyn härtill, så att likheten med utförandet på eldsvådeplatsen blivit normgivande för inövandet. Paradmässiga uppvisningsförfaranden ha helt utslutits.

Våra brandkärers ringa personalstyrkor och den vid brandväsendet erforderliga skiftetjänstgöringen gör, att en var av personalen bör utbildas i skötande av varje redskap. Reglementet förordar därför allmänutbildningen som regel, men specialutbildning endast för enstaka förhållanden.

Bland de viktigaste principer, som

framförts genom reglementet, torde få anses brandkårsformationernas systematiska ordnande och fastslående.

Gruppen har blivit den minsta funktionsenheten, och dess styrka har angivits till 3 man, mot förut 4 man. Härigenom erhålles flera funktionsenheter, varigenom gruppet kan ske på flera punkter.

Den andra brandkårsformationen är personalens och fordonens indelning för utryckning eller indelningen i utryckningsenheter för första utryckning, andra utryckning, soteldsutryckning, landsbygdsutryckning m. fl.

Endast sådana kommandoord och befallningar, som kunna användas på eldsvådeplatsen, ha kommit till användning, varjämte strävan varit att få kommandoorden korta, uttrycksfulla och lättfattliga.

Ett fåtal enkla och lättfattliga signaler och tecken ha fastställts för att få likhet och förståelse, särskilt vid samverkan mellan olika brandkärer på samma eldsvådeplats.

I anslutning till anförda principer lämnar reglementet en hel del instruktioner för användning av varje redskap.

Beträffande gymnastikens användande som medel för brandkårsutbildningen ha särskilt de rörelser, som ha direkt nytta för brandmannens uppträdande och som öfva snabb uppfattning och omedelbart handlande, kommit till användning i gymnastikprogrammen. Olika program ha lämnats för kåter, som ha tillgång på gymnastiksal, och kårer, som sakna sådan.

Efter att ha omnämmt, att reglementet tryckts i häften sammanfogade i en samlingspärm, varigenom utbyte eller tillägg av häften kan göras och sålunda hela reglementet utan omtryckning kan hållas aktuellt, framhöll tal., att brandkärerna genom detta utbildningsreglemente fått en god hjälp att nå yrkesduglighet. Under det att lär-

domar förr kunde inhämtas enbart genom tjänstgöring vid större brandkårer, kunna de nu underlättas genom hemstudier.

Vice brandchefen *Curt Bergström* höll därpå föredrag om »vattentillgångars ordnande för eldsläckning».

Utryckning av Borås brandkår.

Det var s. k. landsutryckning, alltså två bilar, varav en med fast motorspruta och den andra med en bärbar motorspruta. Därjämte ryckte brandkårens nya moderna motorstego ut. Brandplatsen var kvarteret Guldfisken. Uppgifterna var att bekämpa en vindseldsvåda. Och det gällde att rädda livet på i ena gaveln varande personer, som måste förhjälpas ut fönstervägen, då trappan spolieerats av lågorna.

Med sedvanlig raskhet, som det heter i eldsvådereferaten, var brandkåren på platsen, slangledning utlades från den vid än placerade brandbilen och den bärbara motorsprutan, motorstegen gick i höjden och en kraftig vattenstråle spelade snart vid byggnadens södra gavel, där lågorna tänktes slå ut från vindfönstret. Under tiden firades de i motsatta gaveln instängda ned på marken.

Övningen följdes med intresse av brandkårsrådets deltagare och ett flertal andra skådelystna, som av brandsirenerna lockades till platsen.

Man fick också vara med om en uppvisning av motorstegen, å vilken en brandman raskt sprang upp ett 25-tal meter.

Efter en måltidspaus höll ingenjör U. Arild, Stockholm, i brandstationens gymnastiksal ett föredrag om »Å motorsprutor vanligast uppkommande fel och deras avhjälpande».

Efter ingenjör Arilds föredrag förekom en stunds diskussion i anslutning till detsamma, varvid en del av deltagarna talade om fel å motorsprutor, som förekommit under deras verksamhet som brandmän.

Härefter togo deltagarna den i samband med mötet anordnade

utställningen av eldsläckningsmateriel

i betraktande. Bl. a. visades en automatisk brandalarmapparat, rök-skyddsmasker, syrgasandningsapparat för arbete i giftgas och syrefattiga rum, slangar, hakstegar, olika slags betong och tegel före och efter brand o. s. v. Stort intresse tilldrog sig även en del föremål, såsom slangkopplingar och munstycken, av s. k. lättmetall (silumin), en legering, som på samma gång är lätt och hållbar. Utställningen omfattade vidare slanglagningsmedel, brandpostkärror, redskapskärror m. m. samt ritningar och fotografier. Bland utställarna märktes Borås brandkår och Tegelförsäljningskontoret i Borås.

Brandmännen på studiefärd i Viskadalen.

Den 10 aug. ägnades åt en studiereisa, som företogs i 21 bilar och varvid en del av Viskadalens samhällen och industriella anläggningar besöktes. Först gjordes en rundtur i Borås, under vilken särskild uppmärksamhet ägnades åt tråhuskvarter ur brandsynpunkt, varjämte deltagarna fingo en överblick över de stora industrianläggningarna i staden. Färden ställdes sedan till Rydboholm, där brandchefen ingenjör Rolf Erikson demonstrerade samhällets brandkårsorganisation, sprutmateriel och vattentillgångar.

Härefter besöktes Viskafors, där ingenjör G. A. Svänsson talade om väveriets och spinneriets anordningar och eldsläckningsresurser. Även Skandinaviska Gummi A.-B. besöktes. Härifrån gick resan till Rydal och Kungsfors spinneri, på vilket sistnämnda ställe deltagarna fingo en inblick i, huru synnerligen väl man här ordnat brandväsendet vid såväl fabriken som bostadsområdena.

Det mest givande uppehållet under färden var det i Kinna, där brand-

chefen Håkan Nelson först med ledning av en karta redogjorde för bebyggelsen ur brandsynpunkt i det nybildade municipalsamhället och på ett läraric och instruktivt sätt talade om brandväsendets organisation i samhället, om befintliga vattentillgångar, de industriella anläggningarna i Kinna m. m. En uttryckning mot fingerad eldsvåda i ett boningshus ägde därpå rum och omfattade såväl livräddning som släckningsangrepp med användande dels av motorspruta och dels den nya vattenledningen. Denna övning visade, att Kinna kan berömma sig av att ha en mycket väl utbildad brandkår.

Den sista plats, som besöktes var Fritsla, där förbundsmötet efter en stunds uppehåll upplöstes, sedan deltagarna givit uttryck för sin stora tillfredsställelse över vad man sett och inhämtat under den givande studiefärden.

Mindre möbelfabrik i Sandared ödelagd av häftig eldsvåda.

Under natten till den 29 juli nedbrann till grunden en fabrikör Gustaf Svensson, Skogshyddan, Sandared, tillhörig möbelfabrik.

Hur elden uppstått är ännu icke uttrönt, men mycket talar för att den uppkommit genom rökgången från tvättstugan, som använts för byk på dagen. Elden upptäcktes av en förbipasserande bilist, som väckte folk i närheten, och det dröjde icke länge, förrän räddningsarbetet var i full gång. Från tvättstugan spred sig elden emellertid med stor hastighet till den sammanbyggda vedboden och snickeriverkstaden, varför man alarmerade brandkåren i Borås, därifrån en avdelning, bestående av v. brandchefen och 4 man kl. 12,47 utryckte med lilla motorsprutan och inom loppet av 18 min. befann sig på brandplatsen.

Fabriksbyggnaden var då överlämnad och bostadshuset och närlig-

gande värdefull skog starkt hotade. Motorsprutan placerades vid en närbelägen bäck, där fabriken ägare under tiden, förtänksamt nog, ombestyrts en uppdämning av vattnet, och tre slangledningar utlades. Att den antända byggnaden — en en våningsträbyggnad — icke kunde räddas stod snart klart för brandmännen, som därför inriktade arbetet på att hindra eldens spridning till det blott sex meter därifrån belägna boningshuset. Ehuru lågorna sprängde fönstren och svedde taklisten blev dock detta hus — ett reverterat trähus i två våningar — räddat och därmed värden för ca 20,000 kr. förutom den stora skogen. Vid tillfället rädde fullkomlig vindstilla, vilken omständighet man till stor del har att tacka för att icke den omkringliggande skogen antändes. Vid 3-tiden på morgonen var snickeriverkstaden nedbrunnen, och brandkårsavdelningen kunde återvända till Borås, sedan vakthållning på brandplatsen ombestyrts. Mycket folk från Sandareds stationsområde hade samlats för att hjälpa till med släckningsarbetet.

Själva snickeribyggnaden jämte uthusen voro försäkrade för 5,000 kr. maskiner m. m. för 4,000 kr. och materialier, leveransfärdiga möbler m. m. för 5,000 kr., alltsammans i försäkringsaktiebolaget Fylgia. Försäkringssumman lär dock icke täcka värdet av det brunna. Fabriken, i vilken 4 å 5 man hade sysselsättning kommer att återuppgåsas snarast möjligt.

Rätt anmärkningsvärt är, framhåller brandchefen i Borås, överstelöjtnant Stridbeck, på tal om eldsvådan att en socken som här med flera tätbebyggda byar icke ännu ordnat något själv för sitt brandväsende. Vi ha ju dock Älvsborgs läns brandkårsförbund, som kostnadsfritt ställer sakkunniga brandkonsulenter till förfogande för hjälp med brandväsendets ordnande i våra samhällen och socknar och uppgör förslag

om lämplig brandkårsorganisation samt om brandredskap till små kostnader. Hade en frivillig brandkår med liten motorspruta föfunnits vid nu timade eldsvåda, så hade det också funnits utsikter, att huvuddelen av den brunna byggnaden med dess innehåll skulle kunnat räddas. Man kunde även förmoda, att brandstodsbolagen ute i socknar- na och pastoraten skulle anse det med sin fördel förenligt att bevilja anslag till sprutor m. m. åt brandkärerna inom bolagens verksamhets- områden. Så sker numera på många håll och har visat betala sig bra.

Frivillig brandkår bildad i Hyssna.

På anmodan av brandkonsulenten i länet ha för bildande av en brandkår i Hyssna intresserade personer hållit sammanträde och dryftat frågan om brandväsendets ordnande inom socknen. Redan i våras erhöll socknen av pasoratets brandstodsbolag en mindre motorspruta

samt erforderlig slangmateriel, var- jämte en sprutbod uppförts. De när- varande beslöto nu efter en kort orientering av brandkonsulenten att bilda Hyssna brandkår. Ett 20-tal personer anmilde sig omedelbart såsom medlemmar och utsågo till brandchef sägmästaren Algot Jo- hansson. Kåren beslöt ansluta sig till såväl Svenska Brandkårens Riksförbund som dess länsavdelning Älvsborgslänsbrandkårsförbund, som därmed erhöll sin fyrtiofemte kår. Därefter höll brandkonsulenten un- der ett par timmars tid instruktion och detaljövning med den nybildade kåren, avslutad med tillämpnings- övning. Med förvånansvärd säker- het, säger vår meddelare, klarade de nya brandmännen icke blott eld- släckningsuppgifterna utan även de — som det åtminstone föreföll en utomstående — ganska halsbrytande livräddningsproven. Materielen vi- sade sig fungera till full belåtenhet.

Skånska brandkårsförbundet.

Brandkonsulent: f. d. v. Brandchefen *N. Ohlsson*. Expedition Kungsgatan 26, Malmö.
Tel. 1665.

Färs och Frosta häraders nya brandstodsförening.

Från årsstämman i Höör.

Bolaget firade samtidigt 70-års- jubileum.

Färs och Frosta häraders nya brandstodsförening har hållit ordinarie föreningsstämma å gäst- givaregården i Höör. Till ordfö- rande för dagen utsågs brandstods- nämndens ordförande, kamrer Zan- der Olsson, Hjularp.

Styrelse- och revisionsberättelser- na föredrogos och godkändes, och ansvarsfrihet beviljades.

Av räkenskaperna framgick att inkom- ster och utgifter balanserade på kronor

245,469: 48 och tillgångar och skulder på kr. 70,000. Föreningen har under året lämnat ersättning åt 45 delägare, och har brandkadornas antal varit 27. Försäk- ringsvärdet har under året ökat med kr. 5,987,100 och utgör vid årsskiftet: inom Frosta härad 45,708,400 kr. fördelat på 4,949 delägare, och inom Färs härad kr. 54,235,100 fördelat på 6,510 delägare. Stäm- man beslöt avsätta 10,000 kr. till reserv- fonden.

Till revisorer omvaldes handlanden Ch. F. Nilsen, Löberöd, landstingsmannen Jöns Nilsson, Sjöbo och nämndemannen Nils Andersson, Långaröd, med kommunalord- föranden Otto Andersson, Orås, och hand- landen Nils Andersson, Bessinge, som suppleanter.

Till Färs och Frosta häraders brand- kårskrets anslags 200 kr. mot förut 100 kr. Detta på villkor att kretsen skall in- spektiera samtliga brandkärer, Munkarp, Gudmuntorp, Hurva, Askeröd, Bjärsjöla-

gård, Vollsjö, Lövestad, Äsperöd och Örneköp. Brandkärerna i Harlösa och Östrabyingo vardera 100 kr., medan följande brandkårer tillerkändes anslag på vardera 50 kr.: Ö. Strö, Tolånga, Oderup, Bjälkhult, Kölleröd, Pärup, Örnastorp, Tormastorp, Bessinge, Nyåkra, Äspinge, S. Rörum, N. Rörum, Kungshult, Kölinge, Ramsåsa och Lyby.

Följande belöningar utdelades: Lövestads brandkår 125 kr., Vollsjö dito 100 kr., Äspinge 75 kr. samt Algot Olsson, V. Vram, 10 kronor.

Blixten antände gård i Östraby. Under ett åskväder, som den 16 juli drog över Norra Färs härad, slog blixten vid 2-tiden ned i uthusbyggnaderna till kvarnägare Nils Larssons gård i Oderup, Östraby socken. Elden spred sig snabbt till tvänne till kvarnen hörande magasin, som även nedbrunno. Sprutor anlände inom kort, däribland förutom Oderups egen spruta motortorsprutorerna från Vollsjö och Östraby samt Bjärsjölagård friv. B. Tack vare dess arbete och god vattentillgång kunde boningshuset och själva kvarnen räddas. Två intilliggande lantgårdar voro i början mycket hotade och lågorna från den brinnande gården nästan slogo över dem, men efter en stund ändrades vindriktningen från nordlig till ostlig, och dessa gårdar voro utom fara.

Kreaturen och något av lösöret räddades, men all inbärgad klöver och höskörd samt en mängd spannmål i magasinen blev lågornas rov. Nils Larsson har det brunna försäkrat i Färs och Frosta brandstodsbolag för lågt belopp, varför han gör stora förluster g:m branden.

Ystad får behålla frivilliga brandkåren. Länsstyrelsen har på ansökan av frivill. brandkåren i Ystad medgivit, att den i brandordningen för Ystad angivna allmänna brandkåren tills vidare ersättes av den i staden befintliga frivilliga brandkåren, så länge denna består av minst femtio man.

Rönnebergs, Onsjö och Harjagers häraders frivilliga brandkårskrets hade den 17 aug. ordinarie årsmöte på Teckomatorps hotell. Förhandlingarna leddes av kretsstyrelsens ordförande, lantbruk. Ernst Jönsson, Dagstorp.

Ansvarsfrihet beviljades. Kretsen har 129 brandbefäl, 969 brandmanskap och 71 passiva medlemmar. Inalles förfogar brandkårskretsen över 18 motorsprutor och 13 handkraftssprutor, 20 uppfordringsverk, 18 utryckningsvagnar, 19 st. brandseglar, 26 st. spruthus, 13 st. kolsyresprutor och 8,182 meter tryckslang. Utryckning till övningsgar ha ägt rum 79 gånger och till eldsvåda 29 gånger. Anslag till kårerna har utgått med 6,100 kr. och belöningar med 1,770 kr. Eldsvådornas antal har under året varit 29 mot 41 under föregående år.

Till ledamöter i styrelsen omvaldes lantbr. Ernst Jönsson i Dagstorp, ordf., förrådsförvaltare A. Selin, Svalöv, v. ordf., sekreterare och kassör, handl. Olander Bengtsson i Asmundtorp och disponent S. Vidér, Tågarp, samt nyvaldes köpman Nils A. Lindström, Teckomatorp. Till revisorer omvaldes herr Hans Mickelsson i Tågarp, samt nyvaldes hr Hans Jeppsson, Asmundtorp.

Kretsmötet beslöt anordna en befälskurs för brandkärsmän.

Agronom G. Eliasson i Svalöv höll föredrag. Han berörde samarbetet mellan de frivilliga brandkärerna och våra brandförsäkringsinrättningar. I Skåne ha brandstodsbolagen rikligt bidragit. När de frivilliga brandkärerna för snart 25 år sedan bildades, var Teckomatorp centralpunkten, och talaren fann och en särskild livaktighet vara rådande här.

Efter årsmötet hade Teckomatorps brandkår en utryckning.

Väldsam eldsvåda på Snogeholm. En stor eldsvåda härjade den 30 aug. Snogeholms herrgård. På tre

timmar lades gårdens samtliga uthusbyggnader jämte inbärgad gröda och den till större delen tröskade säden i aska. Ett uthus tillhörande förvaltarebostaden, men fribeläget, brann även ned.

Man tror, att någon gnista från en lokomobil råkat falla i ett hål på stallängans tak och ned i höet och halmen på stänget över stallet. Sjöbo friv. brandkår utförde ett duktigt eldsläckningsarbete.

Eldsvåda i Tunby. Eld utbröt natten till den 18 aug. hos lantbrukaren Carl Andersson, nr 32 Tunby, Smedstorps socken. Elden varsnades vid 12-tiden i ena uthuslängan och inom kort voro de trenne sammanbyggda uthuslängorna nerbrunna till grunden. Boningslängan däremot räddades. Kreaturen med undantag av tvenne svin räddades även. Ej mindre än 5 socknars brandkärer voro representerade, därav Esperöds nya motorspruta, som vid tillfället fick sitt första elddop. Eldens uppkomst är ännu outredd.

NOTISER.

—o—

Med detta nummer av Brandkärstidskrift följer ett prospekt om Degea-Andos rökskyddsmasker och syrgasandningsapparater.

Rökskyddskurser för brandmän. Enligt till red. inkommet meddelande avhållas rökskyddskurser för brandmän hos Auer-Gesellschaft i Berlin den 30 sept. och 1 oktober samt den 28 och 29 okt. detta år och få Riksförbundets medlemmar deltaga i dessa kurser. Anmälan om deltagande göres hos firman Birger Carlson & Co Aktiebolag, Regeringsgatan 46, Stockholm.

Till vice brandchef i Västerås har förordnats vice brandchefen i Östersund *F. Renström*. Övriga sökande: K.-M. Grönlund, H. Rosenkrantz, A. Leijonhufvud, N. Danielsson, N. Wennberg och E. Sveuberg.

Rättelse. Uti nr 5 av tidskriften stod Rosenbauers sexa godkänd av Svenska Brandtariff-föreningen såsom 1400 M/L spruta; skall vara: 1500 M/L spruta.

Tidskriften utkommer med 8 nummer årligen.

Årsprenumerations kan ske antingen genom postverket eller direkt hos Centralstyrelsens Expedition, Nybrogatan 50, Stockholm 5. Prenumerationspriset är 4: — kr. för enskilda exemplar och 2: — kr. pr ex., då minst 5 ex. samtidigt rekvireras.

Annonspriserna äro för plats å:
Första eller sista annonsidan — efter överenskommelse,
sidorna närmast före och efter text — 18 öre pr mm.,
övriga annonsidor — 11 öre pr mm.,
textsidor — 24 öre pr mm.

Eftertryck ur tidskriften medges endast om källan anges.